بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2019/HC-A/127
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތްތައް:** 1. ޢައުޒީ މުޙައްމަދު / ނުޒުވާރު 10550
  2. ޢަލީ ރަޝީދު / ސިލްވަރވިރާ، ގއ. ވިލިނގިލި
  3. ޢަބްދުއްރަޙީމް / އާރޯ، ގއ. ވިލިނގިލި
- **އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތް:** މަރްޔަމް ރަޝީދާ، ހ. ގްރީނާރިސް، މާލެ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ބިމާއި އިމާރާތްތައް ކުއްޔަށް ދިނުމާއިބެހޭ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 17 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1444
13 އޮކްޓޫބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ތާރީޚް: 01 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1440
06 ފެބުރުއަރީ 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 1466/Cv-C/2017
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ބިމާއި އިމާރާތްތައް ކުއްޔަށް ދިނުމާއިބެހޭ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 16 މޭ 2017
- ނިމުނު ތާރީޚް: 23 ޑިސެންބަރު 2018

މަދަނީ - ބިމާއި އިމާރާތްތައް ކުއްޔަށް ދިނުމާއިބެހޭ މައްސަލަ – ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) - އަސާސީ އިމާރާތާއި [illegible] އިމާރާތް

- **ޤަޟިއްޔާގެ މުޚުތަޞަރު ތަފްޞީލާއި ޙުކުމް**

މައްސަލައިގެ ފަރާތްތައް

1. ސިވިލް ކޯޓު ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017 ގެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ [illegible] ނުވަތަ ޤާނޫނީ [illegible] ހިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވުމަށް އެދި [illegible]، 10550 [illegible] [illegible][1]، ގއ. ވިލިނގިލި، [illegible]، އަދި [illegible][2] އަދި ގއ. ވިލިނގިލި، [illegible] [illegible][3] (މީގެ ފަހުން **"އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތްތައް"** މިހެން ބުނެފައި)ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ، މާލެ، ހ. [illegible] [illegible] [illegible][4] (މީގެ ފަހުން **"އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް"** މިހެން ބުނެފައި) އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް

2. ހ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޯއްޗަކީ ހ. [illegible]، މާލެ، [illegible] [illegible] ހ. [illegible]، މާލެ، [illegible] [illegible] 02 ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޯއްޗެކެވެ. އެ ގޯއްޗަކީ 901.9 (ނުވަސަތޭކަ އެކެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) އަކަފޫޓުގެ [illegible] ގޯއްޗެކެވެ. އެ ގޯތީގައި 05 (ފަހެއް) ކޮޓަރީގެ އިމާރާތެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 10550، [illegible] [illegible]، ގއ. ވިލިނގިލި، [illegible]، އަދި [illegible]، ގއ. ވިލިނގިލި، [illegible] [illegible] [illegible]

---

[1] އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A025637

[2] އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A113669

[3] އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A116817

[4] އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A033863

އެއްބަސްވުމެއްވެ[5]، އެ އެއްބަސްވުން 23 ފެބްރުއަރީ 2011 ގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމަންޓް ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވެއެވެ.[6]

3. ބުނެވުނު އެއްބަސްވުމާއި ދިސްޕިއުޓާ ގުޅިގެން ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތަކަށް، އެ ޖަވާބުދާރީވާ ސަބަބުން ދި ފަރާތުގެ ދަރުދަރުގައި އެއްބަސްވުމާއިއެއްގޮތަށް އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެނައުމާއެކު، ހ. ބްރިޓިޝް ސްކޫލްގައި ވިޔަނަށް ބަދަލުކުރި އެ ފަރާތުގެ މުދާ ނުނަ ދަން ހުސްކުރުމަށް އެދިގެންނެވީ އެއްގޮތަށް ދިސްޕިއުޓާ ބަދަލުވާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައެވެ.[7]

ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިގޮތް:

4. ސިވިލް ކޯޓު ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017 ގެ ޝަރީޢަތް ނިންމާފައިވަނީ؛

> " ދަޢުވާ، ބުނެވިދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރުމާއެކު، ހ. ބްރިޓިޝް ސްކޫލް/ މާލެ ވެލާނާ ހިޔާވަހިކަމާއި
> ވެލާނާ ހިޔާވަހި ގެއި ހުރުމާއެކު، 10550 / ވާރު (ދައުލަތުގެ ނަންބަރު: 2832) ބަޔަކީ މުޅިއެއްގޮތަށް ދައްކައި،
> ގދ. ތިނަދޫ / ސިޓީވިއު، ދަޅު ހިޔާވަހިކަމާއި ގދ. ތިނަދޫ / އާޒާ ޕާރކުގައި ގުޅިގެން
> ބޮޑުކުރުވާ ހ. ބްރިޓިޝް ސްކޫލް އަކަރު 901.9 (ނުވަސަތޭކަ އެކެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) އަކަފޫޓުގެ
> ބިމުގެ ތެރޭގައި 05 (ފަހެއް) ބުރީގެ ޢިމާރާތުގެ ކުރިއާއި ގުޅޭ ގޮތަށް އެއްބަސްވުން ދަމަހައްޓައި ފަރާތް
> ބަދަލު ވެރިކަން ދަމަހައްޓާ 03 (ތިނެއް) ފަރާތް ކިޔާދޭގޮތަށް އެއްބަސްވުމެއް، މި އެއްބަސްވުން
> 23 ފެބްރުއަރީ 2011 ގައި ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމަންޓް ބަލައިގަނެވުނުތީވެ އެއީ
> ދަމަހައްޓާ ފަރާތުން އެދިގެންވާ ފަރާތަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމަންޓް
> ވިއްކުމަށް ބަލައިގަތުމަށް ދަރަނި ނިންމަވާފައި ކަމަށްވާތީ، 23 ޑިސެމްބަރު 2018 އިން ފެށިގެން 06

---

[5] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމަންޓް (23 ފެބްރުއަރީ 2011 ގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައި)

[6] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމަންޓް (23 ފެބްރުއަރީ 2011 ގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައި)

[7] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017 ޝަރީޢަތުގެ "ޝަރީޢަތް ނިންމުނު ގޮތް" ގެ ދެވަނަ

(ހަތަރު) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަރަނި އިތުރުކޮށް ކަނޑައެޅޭ ތަރީޚު މަސައްކަތް އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތަށް ނިންމައި، ދަރުވާކަން ފެށިގެން ޖިނާއީ ތަރުތީބުގެ ދަރުވާކަން ފެށިގެން ވިލިނގިލިން ދަޢުވާ ލިބޭ ހުކުމެއް 10550 / ގެ (ދަފުތަރު ނަންބަރު: 2832) ތައުރީފު މުޢާމަލާތުގައި، ގއ. ވިލިނގިލި / ސީވިއުވިލާ، އަދި ހަނދުވަރީގެ ގއ. ވިލިނގިލި / އޯކިޑް، އިސްލާޙުކުރެވިފައިވާ އަންގައި، ރަހުނުކޮށްފައެވެ.[8]"

މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް

5. ސިވިލް ކޯޓު ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމާފައިވާ ޝަރީޢަތް އަދި ފޯރުކުރި އުސޫލުތަކާ ހިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެއީ؛

-5.1 ދަރަނީގެ ދަށުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ތަޙްޤީޤުކުރެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެތެރޭގައި އިޤްރާރު ނުހިމެނޭ ވާ މުއާމަލާތުގައި ދަރަނިވެރިން އެއްބަސްވާ ވަގުތު ބަހައްޓާ ފިޔަވަޅު އެއްބަސްވުމުގެ މުއާމަލާތުގައި ހުރިހާ އެވިޑެންސް ދެފަރާތުން ލިޔުނު އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށް ގޮތެއް މި މަރުޙަލާ އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އެވިޑެންސްގައި އެއްބަސްވުމުގެ ބަދަލު މުއާމަލާތުގެ ތެރޭގައި ކުރުމަށް ލާޒިމުކަން މަރުޙަލާ ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

-5.2 ތަޢުރީފު މުޢާމަލާތުގައި، އަދި ތަސްދީޤުގައި، އިޢުތިރާފުވެފައި ވާއި ދަރަނި ފިޔަވަޅު އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންގެ ގޮތުގައި ކޮންޓްރެކްޓްގައިވާ އިސްތިއުނާފު ކަމުގެ މަރުޙަލާގެ މަސައްކަތް ތަސްދީޤުގެ އިތުރުން މި. ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނީ ތަސްދީޤު ކަމުގައިވާތީ، ޤާނޫނީ ތަސްދީޤުގެ ފަރާތުން

---

[8] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ "ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުންތަކުގެ ޚުލާޞާ" ގެ ހުކުމް

ދައުވާކުރުމާ ނުލާ [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ބަޔާން ނެގި [illegible] [illegible] [illegible] ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ،

-5.3 އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ މައްސަލަގައި ސިވިލް ކޯޓުން ބަޔާން ނެގި ފަރާތަކީ ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި [illegible] ގޮތުން އެއްވެސް [illegible] ހުރި ބަޔާންކޮށް ނޫން ނަމަވެސް އެފަރާތުން [illegible] ނުނިމި ހުރިގޮތުގައި [illegible] ޝަރީޢަތްތަކުގައި ދީފައިވާ ހުކުމަށް [illegible] މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ

-5.4 ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 02 ވަނަ މާއްދާގައި ވެރިފަރާތާއި ހަވާލުކުރަންޖެހޭ 02 ވަނަ ވޯޝަން (އެންމެ ފަހު ވޯޝަން) ހަވާލުކުރަން އެއްބަސްވެފައިވީ ކުރީގެ ގޮތުގައި ދެވިފައިވާ 7 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް (2020 ވަނަ އަހަރުގެ 31 ޑިސެމްބަރު) ގައި ކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވަނިކޮށް އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށް މުއްދަތު ކުރުކޮށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ގެއްލުންވާގޮތަށް އިމާރާތުން [illegible] ދޫކޮށް ފަރާތަށް ދިނުމަށް ޝަރީޢަތަށް އަންގައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން

އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާ

6. ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ސިވިލް ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] އެގްރީމަންޓުގައި އިލްތިޒާމް [illegible] ވާ މުއްދަތުގައި ދެފަރާތުން އެއްބަސްވާ މާލީ ބަދަލެއް ދީގެން އެގްރީމަންޓުގެ މުއްދަތުގައި [illegible] އެގްރީމަންޓް [illegible] ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާ [illegible] [illegible] މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެގްރީމަންޓުގައި އެއްބަސްނުވާކަމަށް ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއަށް ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރަމުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވުނެވެ.

އެއްބަސްވެވުނު މުޢާމަލާތް

7. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތަކާއި އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން "އެގްރީމަންޓް" އަކީ މ. [illegible] (901.9 އަކަފޫޓު) އޮތް ބިމާ އަމިއްލަ ގޯތީގައި މިހާރު ހުރި އިމާރާތް ހަދާފައި 05 (ފަސް) ބުރިއަށް ފާސްކުރެވިފައިވާ ޕްލޭނާއި އެއްގޮތަށް ގެސްޓް ހައުސް އިމާރާތް ކޮމްޕްލީޓް ކުރުމަށް ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެ ސޮއިކުރެވުނު އެގްރީމަންޓެކެވެ.[9]

އެގްރީމަންޓްގެ މުހިއްމުބައިތައް

8. ބުނެވުނު އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން މ. [illegible] (901.9 އަކަފޫޓު) އޮތް ބިމާ އަމިއްލަ ގޯތީގައި އިމާރާތްކޮށް ހިންގުމަށްޓަކައި ދެފަރާތުން އެއްބަސްވުމުން މުއްދަތު ކަމާއި އެމުއްދަތުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން އެގްރީމަންޓްގައި ހިމަނާފައިވާކަން ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

8.1- އެގްރީމަންޓްގެ މުއްދަތަކީ އެގްރީމަންޓްގައި ސޮއިކުރި ދިން ބަޔާންކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން މީލާދީ 20 އަހަރުކަން[10]،

8.2. އިމާރާތް ކޮމްޕްލީޓް ކުރުމަށް 02 އަހަރު. (ދެ އަހަރު ދުވަސް ކޮންސްޓްރަކްޝަން މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ނިމެންޖެހޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ). އަދި ދެ އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިމާރާތުގެ 05 ވަނަ ފްލޯ ނިންމައި އިމާރާތުގެ ވެރި ފަރާތާއި ހަވާލުކުރުން[11]،

8.3. އިމާރާތް ހަދަންޖެހޭ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އިމާރާތުގެ ވެރި ފަރާތަށް 05 ވަނަ ފްލޯ ހަވާލުނުކުރެވިއްޖެނަމަ އިމާރާތުން އެވަގުތު ނިމިފައިނުވި ފްލޯތަކުގެ ތެރެއިން އެއްފްލޯ އިމާރާތުގެ ވެރިފަރާތާއި ހަވާލުކުރުން[12]،

---

[9] ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމަންޓްގެ 1 ވަނަ މާއްދާ

[10] ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމަންޓްގެ 1 ވަނަ މާއްދާ

[11] ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމަންޓްގެ 1 ވަނަ މާއްދާ

[12] ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމަންޓްގެ 1 ވަނަ މާއްދާ

8.4. އެ އުސޫލުން ފްލޯރެއް ދެވެން ނެތްނަމަ އިމާރާތް ހަދަން ދެވިފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހު ހިނގާ ކޮންމެ މަހަކަށް 20,000ރ (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) އިމާރާތުގެ ވެރި ފަރާތަށް ދިނުން[13]،

8.5. އިމާރާތުގެ ވެރިފަރާތަށް މިގޮތަށް ދެވޭ ފްލޯ [illegible] ހަވާލުކުރެވުމުން އަނބުރާ މިފްލޯ އިމާރާތް ކުރާފަރާތާއި ހަވާލުކުރުން[14]،

8.6. އިމާރާތް ނިންމުމަށްފަހު ކުރީގެ [illegible] ދުވަހާ 20 އަހަރުދުވަހުގެ ތެރެއިން 7 (ހަތެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ހަމަވާއިރު އިމާރާތުގެ 04 ވަނަ ފްލޯ އިމާރާތުގެ ވެރިފަރާތާއި ހަވާލުކުރުން[15].

9. ދެފަރާތުން [illegible] އެގްރީމެންޓުގެ [illegible] ބަލާއިރު އެ އެގްރީމެންޓަކީ ދ. [illegible] [illegible] އެއް [illegible] [illegible] 05 [illegible] އިމާރާތެއް ހަދައި އެ ބިން [illegible] ދިނުމަށް ވެވުނު އެގްރީމެންޓެކަން އެނގެންއޮތެވެ. [illegible] އެގްރީމެންޓުގައި އިމާރާތްކަން [illegible] ނިންމުމަށް ވަކި މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެއީ 2 (ދޭއް) އަހަރު ދުވަހެވެ. އެ ދެ އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިމާރާތުގެ [illegible] [illegible] ނިންމުމަށް ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައެވެ. އެގްރީމެންޓުގައި ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވާ [illegible] 02 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިމާރާތުގެ [illegible] ނިންމައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެގްރީމެންޓުގައި [illegible] [illegible] ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވެއެވެ.

10. [illegible] [illegible] އިމާރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިމާރާތުގެ ވެރިފަރާތާއި ހަވާލުކުރުމެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިމާރާތް ހަދަން ދެވިފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހު ހިނގާ ކޮންމެ މަހަކަށް 20,000ރ (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) އިމާރާތުގެ ވެރި ފަރާތަށް ދިނުމެވެ. މި [illegible] 8.6 ވަނަ [illegible] [illegible] އެގްރީމެންޓުގައި [illegible] އިމާރާތް

---

[13] ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމެންޓުގެ 1 ވަނަ މާއްދާ

[14] ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމެންޓުގެ 1 ވަނަ މާއްދާ

[15] ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމެންޓުގެ 1 ވަނަ މާއްދާ

ނިންމުމަށްފަހު ކުރީގެ ޙުކުމުގައި ދީފައިވާ 20 އަހަރުދުވަހުގެ ތެރެއިން 07 (ހަތެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން އިމާރާތުގެ 04 ވަނަ ފްލޯ އިމާރާތުގެ ވެރިފަރާތާއި ހަވާލުކުރަންވާނެކަމަށެވެ. ނަމަވެސް އެ ނަންބަރުގައިވާފަރާތުން 07 (ހަތެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން އިމާރާތުގެ 04 ވަނަ ފްލޯ އިމާރާތުގެ ވެރިފަރާތާއި ހަވާލުނުކުރެވިއްޖެނަމަ ދެން އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތެއް އެ އެގްރީމެންޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިނުވާތީއެވެ.

11. އެގްރީމެންޓުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ތަކުގެ ތެރޭގައި އެއްބަސްވުމުގެ ޝަރުޠުތަކުން އެކިވަކިވާގޮތުން،

10-1- އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ބިން ހަވާލުކޮށްފައިވަނީ 01 ޖަނަވަރީ 2012 ގައެވެ. މި ތާރީޚުން ފެށިގެން 2 އަހަރުވާ ތާރީޚަކީ 31 ޑިސެމްބަރު 2013 އެވެ. 31 ޑިސެމްބަރު 2013 ގެ ނިޔަލަށް މި ތާރީޚާދެމެދު އެ ބިމާ ހިސާބުގައި 05 ފްލޯރގެ އިމާރާތެއް ކޮށް ނިންމަންޖެހެއެވެ.

10-2- 01 ޖަނަވަރީ 2014 ގައި އިމާރާތުގެ ފުރި ފަރުމާ 05 ވަނަ ފްލޯރ ދޫކުރަންޖެހެއެވެ. 05 ވަނަ ފްލޯރ ދޫކޮށް ނުދޭނަމަ އެވަގުތު ބިމުގައި ހުރި ފްލޯރ ތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ މަތީ ފްލޯރ އިމާރާތުގެ ވެރިފަރާތަށް ދޫކުރަންޖެހެއެވެ. މީގެ ހުރި ފްލޯރތަކުން އިމާރާތް ކުލި ފަރާތުން ކުއްޔަށް ދޫކުރެވެއެވެ.

10-3- 01 ޖަނަވަރީ 2014 އިން ފެށިގެން 07 އަހަރު ވާ ތާރީޚަކީ 01 ޖަނަވަރީ 2021 އެވެ. މި ތާރީޚުގައި އިމާރާތުގެ 04 ވަނަ ފްލޯރ އިމާރާތުގެ ވެރިފަރާތާއި ހަވާލުކުރަންޖެހޭނެއެވެ.

ތަހުލީލު

12. އެގްރީމެންޓާއި އެއްގޮތަށް އެގްރީމެންޓުގެ ބައިވެރިން އަމަލުކުރަންޖެހޭނެކަން ބާރާއި، އެއްބަސްވުމާއި ފަރާތުން ދެއަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިމާރާތުގެ ފަސް ފްލޯރ އިމާރާތްކޮށް ނިމުމާ ކަން ދެފަރާތުގެ ބަހުން އެނގެންއޮތެވެ. އަދިނަމަވެސް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތުން އެވަގުތު ނިމިފައި ހުރި ފްލޯރ ތަކުގެ ތެރެއިން ދެވަނަ ފްލޯރ ގޭ ވެރިފަރާތާއި ހަވާލުކުރުމަށްވާނެކަމަށް ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައެވެ. އިސްތިއުނާފުގެ ކުރި ފަރާތުންނާއި ދިފާޢުއްޖެގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރުކާރުގެ މަޖިލިހުގައި ޝުރުޠުއިވުނު އިމާރާތުގެ އެންމެ މަތީ ފްލޯރ

ފިޔަވައި އެހެން ހުރިހާ ބައެއް އެއްކޮށް މިހާރު ނިމިފައިވާކަމަށާއި އިމާރާތުގެ [illegible] އިމާރާތުގެ 2 ވަނަ ފްލޯރު ނިމިފައިވާކަމަށެވެ.

13. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ މައިގަނޑު ވާހަކައަކީ އެޕާޓްމަންޓްގައި ބޭނުން 02 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިމާރާތުގެ މަސައްކަތް ނިންމައިދޭނަމަ ދެން އަހަރުދުވަހުގެތެރެއިން ގެ އެޕާޓްމަންޓްގައި ބަހައްޓާފައިވާކަމަށާއި، އެޕާޓްމަންޓްގައި ބޭނުން 2 އަހަރު ދުވަހުގެ އިތުރުން އިމާރާތް ކުރާ ފަރާތުން ކުއްޔަށް ދިނުމަށް ދުވަން 20 އަހަރު ދުވަސް ހިމެނޭގޮތުން ޖުމްލަ 22 އަހަރު އިމާރާތުގެ މަސައްކަތް ނިންމަން ލިބޭކަމަށާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއިން ކުރި ހުކުމުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތަށް އިމާރާތުގެ އެންމެހައި މަސައްކަތް ނިންމުމަށް 23 ޑިސެންބަރު 2018 އިން ފެށިގެން 06 މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅުއްވާފައި އޮތީ އެ މަސައްކަތަށް އެކަށީގެންވާ ވަރަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތެއް ކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅުމަކީ އެ އެޕާޓްމަންޓާއި ފުރުޞަތު ކަމެއް ކަމަށް ބުނެފައެވެ.

އަސާސީ އިޖުރާއާތާއި ސާނަވީ އިޖުރާއާތު

14. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] [illegible] [illegible] ވ. [illegible] [illegible] ލިމިޓެޑް** ޤަޟިއްޔާ[16]ގައި ވަނީ ނ. ޖ. ޢަޤްދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާގައި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އުފެދޭ އަސާސީ އިޖުރާއާތާއި ސާނަވީ އިޖުރާއާތު ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ. އެގޮތުން އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަސާސީ އިޖުރާއާތުކަމަށް ބަލަނީ އެ އެއްބަސްވުމުގައި އެއް ފަރާތުން ކުރަން ކަމަށް ވާޖިބު ކަންކަމެވެ. އަދި ސާނަވީ އިޖުރާއާތަކީ އަސާސީ އިޖުރާއާތް ފުރިހަމަ ނުކުރުމުގެ ސަބަބުން އުފެދޭ އިޖުރާއާތެކެވެ.

---

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/70 ޤަޟިއްޔާ

15. މި އުސޫލު މި މައްސަލައަށް ތަޠްބީޤު ކުރާއިރު، މި މައްސަލައިގައި ކޯޓް އަސާސީ އިންތިޤާލީމާއްދާ 01 ޖަނަވަރީ 2012 ވީން ފެށިގެން 02 (ދޭއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި މ. ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ކިޔާ ޑޯޒްގައި 05 (ފަހެއް) ޑޯޒުގެ އިމާރާތް ކަނޑައަޅާފައިވާތީ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ މައްސަލަ އަދި ފަރާތް އުޒުރު އިތުރިޖާމާކޮށްފައި ވިއެވެ. ނަމަވެސް އެ ފަރާތުން އަމަލުކުރެވުނު ޤާނޫނު ދިން ބަދަލުގައި ސުލްހަ އިތުރިޖާމާ ކުރެވޭ. ޖާނު ޖަރީމާތަކުގައި ފަދަ ގުރޫޕުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމެވެ. ނަމަވެސް މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތަކުގެ މައްސަލަ އުޒުރު ސުލްހަ އިތުރިޖާމާކޮށް މި ރިޕޯޓްގެ 08 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޢަމަލުކުރެވިފައެވެ. އެހެންކަމުން ދިން އުޒުރު ސުލްހަ އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވެން ނިންމާފައިން 22 އަހަރު އުފައްދައި ދިނުމުގެ ނިޔާ ނިންމައިފައެވެ.

16. ކޮންޓްރޯލްޑްގެ މާއްދާއާއި ގުޅުންހުރި ޤާނޫނީ ޙާލަތްތަކުގައި، އެކަން ދަނޑިވަޅުގައި ބަލާ އިއްޔަތުކުރާ ކޮންޓްރޯލް އެ މައްސަލަ ބިނާވާ އަސާސްތަކުގެ ދެފަރާތް ހުށަހެޅި މާއްދާތަކުގެ އެކަގައި ޔައުމިއްޔާ ނިޔާކުރެވުން ޤަޟިއްޔާގެ މައްސަލަ ބަލައި އެ ކޮންޓްރޯލް ދަށުން ވަސީލަތްތަކުގެ ސަބަބުން މުއާމަލާތް ހިނގާފައިވާ ގޮތް ދެނެގަނެވޭ. މި އުސޫލުން މި މައްސަލައިގައި އެއްބަސްވުމުގެ މާއްދާތަކަށް ބަލާއިރު ކޮންޓްރޯލްގެ ބައިވެރިންގެ ނިޔާކުރެ މ. ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ކިޔާ ޑޯޒްގައި މިންވަރު ހުރި އިމާރާތް ތަކުރާރުވި އެއްގޮތަށް 05 (ފަހެއް) ޑޯޒުގެ އިމާރާތް 2 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތު ތަރުތީބުގައި ނިންމުމެވެ. އަދި ބާކީ 20 (ވިހި) އަހަރު މުއްދަތަކަށް އިމާރާތް ކުއްލިން ދިނުމެވެ. އެގޮތުން ބަލާއިރު އިމާރާތް ކުރުމުގެ މުއްދަތު 22 އަހަރަށް ދެމިގެންދާނެ ކަމަށް ނިންމައިފައެވެ.

06 މަސްދުވަހަކީ މަސައްކަތަށް އެކަށީގެންވާ ވަރަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތެއް ކަމާއި، އެފަދައިން މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅުމަކީ އެގްރީމެންޓާ ޚިލާފު ކަމެއް ކަމަށް ބުނެފައިވުން

17. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017 ދަޢުވާގެ ޙުކުމުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތަކަށް އިމާރާތުގެ އަންދާޒާކުރި މަސައްކަތް ނިންމުމަށް 23 ޑިސެންބަރު 2018 އިން ފެށިގެން 06 މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅުއްވާފައި އޮތީ އެ މަސައްކަތަށް އެކަށީގެންވާ ވަރަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތެއް ކަމާއި، އެފަދައިން މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅުމަކީ އެ އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފު ކަމެއް ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

18. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތާއި ދެމެދު އެއްބަސްވުން ވެފައިވަނީ 01 ޖަނަވަރީ 2012 ގައެވެ. އަދި 01 ޖަނަވަރީ 2014 ވަނަ އަހަރަށް އެމަސައްކަތް ނިމެންޖެހެއެވެ. ނަމަވެސް މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި (16 މޭ 2017) އިރުވެސް އެމަސައްކަތުގެ ދަރުން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހަވާލުކުރެވުނު މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ނުނިމިއެވެ. މަސައްކަތް ނިންމަން ޖެހޭ ތާރީޚު (01 ޖަނަވަރީ 2014) އާ މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު ދުވަހަށް ވެސް 3 (ތިނެއް) އަހަރުގެ މުއްދަތެއްވެއެވެ.

19. އެގްރީމެންޓުގައި ސޮއިކުރި އެގްރީމެންޓުގައި ހުރި ކަންކަން ބަލައިލުމުގައި ކިޔުމަށްފަހު އެކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ކުރުމަށް އެމަސައްކަތެއްގެން ކަމުގައިވާއިރު، 02 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މ. ޓީރަޖްސް އެވް ހިޔާ ކޯޗީގައި 05 (ފަހެއް) ބުރީގެ އިމާރާތެއް ކޮށް ނިންމުން ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވަނީ އެއީ ހަޤީޤަތުގައިވެސް ކުރެވިދާނެ ކަމެއް ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނެކަމަށް އަހަރެން ދެކެމެވެ. އެހެންކަމުން 23 ޑިސެންބަރު 2018 އަށް އިމާރާތުގެ ބައެއް ފްލޯރުތައް ނިމިފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނަމުންދާއިރު އެ ތާރީޚުން ފެށިގެން 06 މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތަކީ އިމާރާތުގެ

ބާކީ ހުރި މަސައްކަތް ނިންމަން އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްކަމަށްވާތީ، އެފަދައިން މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅުމަކީ އެގްރީމެންޓާ ފުށުއަރާ ކަމެއް ކަމަށް މިކޯޓަށް ނުފެނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ފުރަތަމަ ނުކުތާ

20. މި ނުކުތާގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކުރާ ކަމަށް، އެގްރީމެންޓްގެ ބައިވެރިންގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވެއެވެ. އަދި މި ނުކުތާގެ [illegible] އިސްތިއުނާފުގެ [illegible].

21. މި ނުކުތާއަށް ޢާންމު ގޮތެއްގައި ބަލާއިރު، ދެފަރާތުގެ ތާރީޚުގައި 01 ފެބުރުއަރީ 2010 ގައި ސޮއިކުރެވިފައިވާ [illegible] [illegible] އެގްރީމެންޓް އިސްތިއުނާފުގެ [illegible] ސޮއިކުރެވިފައިވާ [illegible] [illegible] އެގްރީމެންޓް އެކެވެ.

22. [illegible] [illegible] އެގްރީމެންޓް [illegible]

ޚަސާރަ ހޯދު ދަޢުވާ ދީ ފަރާތުގެ މިލްކިއްޔާތުގެ ތެރޭގައި ހިފުން ކަމަށާއި ދެވިގެން ނުވަތަ އަދާކުރުން ކުރަންޖެހޭ ވަކި ޚާއްޞަ ކަމެއް ކުރިމަތިވެއްޖެ ޚަސާރަ ހޯދު ދަޢުވާ ދޫކުރާނެއެވެ.[17]

23. 01 ޖަނަވަރީ 2010 ވަނަ ދުވަހު ސެޓްލްމަންޓްއާ ޚަސާރަ ހޯދު ދަޢުވާ އަދި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-137/2011 އެގްރީމަންޓް ބްރީޗްކޮށް ޚިޔާނާތުން ހުށަހެޅި ޚަސާރަ ހޯދު ދަޢުވާއެކެވެ. އަދި އެގްރީމަންޓްގެ ބައިވެރިން އެގްރީމަންޓްގައި ސެޓްލްމަންޓްވިއްޔާމުން ބަލިކޮށް ޚަސާރަ ހޯދު ދަޢުވާއެއް ނެތި ކޮންމެވެސް ގޮތަކަށް އިސްތިސްނާއެއްވެއެވެ. ދެއްކެވުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އާކޯޓުގައި ހިންގައިދިޔަ ބަލިކޮށް ޚަސާރަ ހޯދު ދަޢުވާއަށް ދެވިގެން އެއްވެސް އިއްވާފައެއް އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ކަމަކަށް ނުވެއެވެ.

24. ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޤަވާޢިދުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "ހައިކޯޓުން މައްސަލައެއް ބަލާނީ ދަށު ކޯޓުގައި ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލްގައި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކާއި ދިފާޢުތަކާއި އަސާސްތަކުގައި ބިނާކޮށެވެ" ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާތަކަށް ބަލާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގައި މައްސަލަ ހިނގައިދިޔަ އިރު މައްސަލައިގެ ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުގައި ޢާއިޝަތު ބަޝީރާ ހިފެހެއްޓި އުފާތިލުގެ ބަދަލު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ބުނާ ޝަހާދާ ދަށުކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އުފުލާފައިވާކަން ނުވަތަ އެކަމުގެ ވާހަކަ އެއްވެސް ދިފާޢެއް ދަށުކޯޓުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވާކަން، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްވެސް ލިޔުމަކުން އެނގެން ނެތެވެ. އެހެންކަމުން މި ނުކުތާއަކީ މިމަރުޙަލާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބަލައިގަތުން އެކަށީގެ މިފަސްއާގެ ތެރޭގައި ގޮތެއް ހިންގުމަށް ނުކުތާއެއް އެއްކަމުގައި އަދިޔުން ނުކުރެވޭނެއެވެ.

---

[17] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A/01 ޤަޟިއްޔާ

އިސްތިއުނާފީ ތިންވަނަ ނުކުތާ

25. އިސްތިއުނާފީ ތިންވަނަ ނުކުތާގެ ގޮތުގައި އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުން ބަޔާން ކުރި ފަރާތަކީ ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ވެވިފައިވާ އެގްރީމެންޓާއި ގުޅޭ ގޮތުން އެއްވެސް ދަޢުވާއެއް ހުރި ފަރާތެއް ނޫން ނަމަވެސް އެފަރާތުން އިޖާރާތް ނުލިބި ހުރިގޮތާއި ދެން ސަރުކާރުގައި ހުރި ހުކުމަކުން ބަދަލުނުވެ މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމެވެ. އެގޮތުން ހުކުމްކުރެވުނު ހުކުމަށް ދެފައިވާ ހުކުމްކުރިއިރު މި މައްސަލައިގައި ދުސްތޫރު އުޞޫލް އޮތް އުސޫލުން މަޤާމު އިސްލާހުކުރުމަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަދަލުކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫންކަމަށް އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

26. މި މައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުން ނަގާފައިވާ ހެކިންގެ ހެކިބަސް ބަލާއިރު ދެ ހެކިވެރިއެއްގެ ހެކިބަސް ނަގާފައިވެއެވެ. އެއީ މ. ޑިރެކްޓަރެއްގެ މުވައްޒަފު ދިވެހި ބުސްތާނުން އަދި ބ. އުތުރު، ހިސާބުގެ އަޙްމަދު ހެކިވެރިޔާގެ ހެކިބަހެވެ. އަދި އެ ހެކިންގެ ހެކިބަސް ބަލާއިރު އެ ހެކިން ފަރާތްތަކަށް އިޖާރާގެ ފައިސާ ދެނެގަނެވޭތީ އެނގެނީއެވެ. ނަމަވެސް އެ ކޯޓުން ކުރިއަށްދިޔަ ސަރަޙައްދު ހެކިންގެ ހެކިންގެ ހެކިބަސް ދިރާސާކުރެވުނުކަން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ހަވަނަ ނުކުތާ އެއާއި އެއްވަނަ ނުކުތާއަށް ބަދަލުން އެނގެނީއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ހަތަރުވަނަ ނުކުތާ

27. އިސްތިއުނާފީ ހަތަރުވަނަ ނުކުތާގެ ގޮތުގައި އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ކަރަޒު ދަރަނީގެ ދުވަސް ވެފައިވާ އެގްރީމެންޓުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ހަވާލާކުރަންޖެހޭ 02 ވަނަ ފިޔަވަ ހަވާލުކުރަން އެއްބަސްވެފައިވަނީ ކުރީގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުއްދަތުގެ ތެރެއިން 07 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް (2020 ވަނަ އަހަރުގެ 31 ޑިސެމްބަރު) ގައި ކަމަށް އެގްރީމެންޓުގައި ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވާކަން

އެޕީލަންޓާއި ޚިލާފަށް މުއްދަތު ކުރިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ގެއްލުންވާގޮތަށް މައްސަލަ

ނިންމާފައިވާކަމެވެ.

28. މި ނިޔާގެ އިސްތިއުނާފުގެ ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން މި ނުކުތާއަށްވެސް

ޖަވާބުދެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

29. އެހެންކަމުން، އިސްވެ ބަޔާންކުރި ކަންކަމުގެ އަލީގައިން ހުކުމެއް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017

ދަޢުވާގެ އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ހުކުމުގެ، 10550 ރުފިޔާގެ މުދަލުގެ އަގާއި، ގއ. ވިލިނގިލި، ސިވިލްކޯޓުގެ،

އަދި ރަސްމީ އަދި ގއ. ވިލިނގިލި، އެކަމާ އެއްބަސްވެފައިވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކުގެ

މައްސަލަ ނިޔާކުރެވުނު އެ ދަޢުވާގައި ކުރެވިފައިވާ ހުކުމް ބަދަލު ގެނައުމަށް ސަބަބު އަދި ވާނީ ސާބިތު

ނުވާކަމަށް އަޅުގަނޑު ނިންމަމެވެ.

- **ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު:**

30. ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

- **ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު ރައުޔު:**

31. ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާގައި ބޮޑުބައިގެ ނިންމުން

32. މި ކޯޓަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބަލާނުލައިމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ކޯޓަށް

އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ޤައުމީ މައްސަލައިގެ ހުށަހެޅުންތަކެއް ލިބިގެންވެއެވެ. އެހެން އިސްތިއުނާފުގެ ގޮތުން[18]

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުން

---

[18] މިކަމުގައި ބަލާ އިސްތިއުނާފު މަރުހަލާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (ޤާނޫނު ...)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.[19] މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ނުސްޚާ ހަވާލުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ނުސްޚާ ހަވާލުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.[20] އެހެނަސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ނުސްޚާގެ ދުވަސްވަން ބިނާކުރެވިގެން އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ގުނަހިމަނާނެއެވެ.[21]

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްލާމް ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ކަނޑައަޅާ އެހެންވެ މަތިން ހުރިހާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި ހުށަހެޅި، 10550 ތަޢްލީމު މުޙައްމަދާއި، ގއ. ވިލިނގިލި، ސަރުކާރުގެ އަދި ނަސީބު އަދި ގއ. ވިލިނގިލި، އާދަމް އަބްދުލްޢަޒީޒުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާގެ މައްސަލާގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1466/Cv-C/2017 ދަޢުވާއާގެ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ފާޅު ސަބަބެއް އޮތް ކަމަށް ފެންނަން ނެތުމާއެކު މި މައްސަލާ ބެލި ދާއިރާގައިތިބި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

---

[19] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[20] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[21] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)